

Jaarplan 2016

December 2015

Voorwoord

Graag bied ik u het jaarplan 2016 van de rekenkamercommissie aan, met hierin het onderzoeksprogramma voor het komende jaar. Hierin kunt u lezen dat wij in 2016 in eerste instantie verder gaan met de onderzoeken die wij in 2015 gestart zijn. Daarnaast starten wij in 2016 diverse nieuwe onderzoeken. Voor het onderzoeksprogramma verwijs ik u graag naar paragraaf 3.3.

Waar mogelijk zullen wij in 2016 ook ruimte laten om snel te kunnen reageren op vragen vanuit de raden die in de loop van het jaar opkomen. Dit is mede mogelijk doordat wij conform de samenwerkingsovereenkomst mogen schuiven met de jaarbudgetten. Randvoorwaarden bij het onderzoekplan zijn uiteraard de beschikbare capaciteit en het onderzoeksbudget per gemeente.

Daarnaast hebben we in het onderzoeksprogramma de ruimte gehouden om in te kunnen spelen op een meer specifiek item. Als de onderzoeksvraag hierbij klein gehouden kan worden en er spoed bij is, zullen wij proberen om uw vraag met voorrang te behandelen.

Komend jaar zullen wij ons werk als onafhankelijk adviseur van de raad weer met veel enthousiasme voortzetten. Net als voorgaande jaren hopen wij zo een bijdrage te kunnen leveren aan het ondersteunen van de raad en het optimaliseren van het gemeentelijk beleid.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J.P.R. van Dort', written over a light grey rectangular background.

Drs. J.P.R. van Dort
Voorzitter Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
2. Doel rekenkamercommissie.....	9
2.1 Algemeen.....	9
2.2 Onderzoek	9
2.3 Rekenschap.....	9
3. Onderzoeksprogramma 2015.....	11
3.1 Vervolg onderzoek uit 2014	11
3.2 Doorwerkingstrajecten.....	11
3.3 Start nieuw onderzoek	11
4. Overige activiteiten	15
4.1 Communicatie	15
4.2 Volgen ontwikkelingen	15
5. Begroting	17
Bijlage 1 Nevenactiviteiten leden rekenkamercommissie.....	19

1. Inleiding

Op 1 september 2008 startte de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand haar werkzaamheden. Deze rekenkamercommissie is de opvolger van drie afzonderlijke commissies Barneveld/Leusden/Zeewolde, Renswoude/Scherpenzeel/Woudenberg en Nijkerk.¹ In 2009 is de gemeente Bunnik aangesloten en in 2014 de gemeente Bunschoten-Spakenburg. Begin 2014 is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met alle negen deelnemende gemeenten opgesteld. Alle raden hebben de overeenkomst afzonderlijk vastgesteld.

De rekenkamercommissie bestaat uit een externe voorzitter en vier externe leden. Conform de verordening van de rekenkamercommissie zijn de raden in 2014 akkoord gegaan met de (her)benoeming van de voorzitter en de overige leden. Op 28 januari 2015 zijn de voorzitter en de leden van de rekenkamercommissie vervolgens officieel beëdigd in de gemeenteraad van Barneveld. Ook dit is conform de verordening van de rekenkamercommissie.

De rekenkamercommissie wordt ondersteund door twee parttime ambtelijk secretarissen die in vaste dienst zijn. Zij nemen ook de uitvoering van vrijwel het gehele onderzoeksprogramma voor hun rekening.

De taak van de rekenkamercommissie² is het onderzoeken van de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het bestuur en beleid van een gemeente of een aanverwante instelling.

Dit jaarplan gaat in op de activiteiten over de periode van 1 januari tot en met 31 december 2016. In hoofdstuk 2 staat een beschrijving van de doelstellingen van de rekenkamercommissie. Hoofdstuk 3 bevat het onderzoeksprogramma voor 2016. In hoofdstuk 4 gaan we in op de overige activiteiten van de rekenkamercommissie. Hoofdstuk 5 bevat de begroting voor 2016.

¹ Na een evaluatie van de afzonderlijke drie commissies is in 2008 besloten tot voortzetting in één commissie.

² De rekenkamercommissie komt voort uit artikel 81 van de nieuwe gemeentewet die in 2002 is ingevoerd. Hierin is vastgelegd dat iedere gemeente vanaf 2006 moet beschikken over een rekenkamerfunctie.

Samenstelling van de rekenkamercommissie

De heer drs. *Jan van Dort cmc (voorzitter)* is organisatieadviseur en interim-manager. Ook heeft hij een zeer brede ervaring als bestuurder en als commissaris dan wel lid van de raad van toezicht van diverse maatschappelijke organisaties.

De heer drs. *Ron Kamphues (lid)* is adviseur op het gebied van financiën, management en organisatie en werkt in diverse gemeenten mee aan rekenkameronderzoek en ondersteunt gemeenten, bedrijven en instellingen onder meer bij het verbeteren van hun bedrijfsvoering en bedrijfsontwikkeling.

De heer dr. *Joost Scheltinga (lid)* heeft zowel ervaring in het bedrijfsleven, als bij de overheid, als in de universitaire onderzoekswereld. Hij is werkzaam bij de Stichting Bodemsanering NS en lid van de gemeenteraad van de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Mevrouw ir. *Ine van de Vlierd EMFC RC (lid)* is na een studie Technische Bedrijfskunde en een postdoctorale opleiding tot Controller werkzaam als strategisch financieel adviseur bij een gemeente. Ze is tevens lid van de rekenkamercommissie van de Utrechtse Heuvelrug.

De heer drs. *Michel Visser (lid)* is directeur Maatschappelijke Ontwikkeling bij een gemeente. Daarvoor vervulde hij diverse functies bij het ministerie van BZK.

Mevrouw drs. *Bea Meijboom* werkt sinds 1 oktober 2008 als **secretaris/onderzoeker** bij de rekenkamercommissie. Zij is bestuurskundige en heeft tien jaar werkervaring bij de gemeente Vleuten-De Meern en de gemeente Utrecht. Zij heeft daar ervaring opgedaan zowel met verschillende beleidsterreinen als met onderzoek.

Mevrouw ir. *Ingrid Spoor* werkt sinds 1 november 2011 als **secretaris/onderzoeker** bij de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand. Daarvoor heeft zijn in de gemeente Veenendaal gewerkt als secretaris van de rekenkamercommissie. Ook is zij werkzaam geweest als planning en controlmedewerker bij Wageningen UR.

2. Doel rekenkamercommissie

2.1 Algemeen

De onafhankelijke rekenkamercommissie heeft ten doel de gemeenteraad te ondersteunen bij zijn kaderstellende - en controlerende rol. Dit doet zij door - al of niet op verzoek - het door het gemeentebestuur gevoerde beleid te toetsen op rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid. Hiertoe voert de rekenkamercommissie onderzoek uit en formuleert zij waar mogelijk aanbevelingen voor de toekomst. Meestal heeft het onderzoek betrekking op beleid dat al uitgevoerd is. In de praktijk wordt de rekenkamercommissie echter steeds vaker gevraagd om ook aan het begin van het beleidsproces een rol te vervullen.

De rekenkamercommissie wil met haar rapporten bijdragen aan de effectiviteit en efficiency van de gemeenten. De rekenkamercommissie formuleert de aanbevelingen aan de betreffende gemeenteraden. Doordat burgers ook onderwerpen kunnen aandragen en de rapporten in het openbaar besproken worden, draagt de rekenkamercommissie bij aan een vorm van rekenschap (verantwoording) door het gemeentebestuur aan de bevolking. Mede daarom wil de rekenkamercommissie bekendheid geven aan haar bestaan, werkwijze en producten.

2.2 Onderzoek

De rekenkamercommissie doet onderzoek naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk beleid:

- Doeltreffendheid: zijn de beoogde doelen van het beleid ook daadwerkelijk behaald?
- Doelmatigheid: zijn de nagestreefde beleidsdoelen tegen zo gering mogelijke inzet van middelen bereikt?
- Rechtmatigheid: voldoet de uitvoering aan de wettelijke kaders en regelgeving?

De rekenkamercommissie richt zich vooral op onderzoek naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid. De rechtmatigheid ziet zij meer als een taak van de accountant.

2.3 Rekenschap

De rekenkamercommissie draagt bij aan het afleggen van verantwoording (rekenschap) van het gemeentebestuur aan de burgers. Deze verantwoording legt ze af door:

- *het publiceren van onderzoeksrapporten*. Deze rapporten zijn openbaar en toegankelijk voor zowel de gemeenteraden als voor de burgers en organisaties. Met haar onderzoeksrapporten wil de rekenkamercommissie het publieke debat in de gemeenten stimuleren en wil zij hieraan bijdragen;
- *bekendheid te geven aan haar bestaan, werkwijze en activiteiten* onder andere doormiddel van nieuwsbrieven, persberichten, de website www.rkvalleienveluwerand.nl en het toelichten van de onderzoeksrapporten in openbare vergaderingen van de raadscommissies. De communicatie van de rekenkamercommissie richt zich zowel op de gemeentelijke instanties (de gemeenteraden, de colleges en ambtelijke organisaties) als de burgers en organisaties uit de negen betrokken gemeenten.

3. Onderzoeksprogramma 2016

3.1 Vervolg onderzoek uit 2015

In 2016 zullen wij in eerste instantie doorgaan met lopende onderzoeken uit 2015.

Vervolg onderzoek uit 2015	Gemeenten
Kwaliteit van de beleidsinformatie	Leusden
Doorwerking wijkplatforms	Barneveld

3.2 Doorwerkingstrajecten

In 2016 zal de rekenkamercommissie doorwerkingsonderzoeken naar regionale samenwerking starten in Leusden en Bunnik. Doel van een doorwerkingsonderzoek is te kijken wat de gemeente twee tot drie jaar na het uitbrengen van het onderzoeksrapport gedaan heeft met de aanbevelingen die de raad overgenomen heeft. Doorwerkingsonderzoeken zijn bedoeld om de raden te informeren over de voortgang van de implementatie van die aanbevelingen. Daarnaast is het een kwaliteitstoets voor de rekenkamercommissie zelf, aangezien gekeken wordt in hoeverre de aanbevelingen ook daadwerkelijk opgevolgd zijn.

Doorwerkingsonderzoeken in 2016	Gemeenten
Doorwerking Regionale samenwerking	Bunnik en Leusden

Na overleg met een afvaardiging van de gemeenteraad (zoals een auditcommissie of afstemmingsoverleg) kan de rekenkamercommissie besluiten om een doorwerkingsonderzoek niet uit te voeren, bijvoorbeeld omdat men van mening is dat het beschikbare onderzoeksbudget beter gebruikt kan worden voor nieuw onderzoek. Dit kan bijvoorbeeld van toepassing zijn bij de kleinere gemeenten, omdat zij een beperkt onderzoeksbudget hebben, maar ook als het beleid sterk aan verandering onderhevig is of als vanuit de raad op voorhand al aangegeven wordt dat overduidelijk is dat de aanbevelingen al opgepakt zijn.

3.3 Start nieuw onderzoek

In de samenwerkingsovereenkomst van de gemeenschappelijke rekenkamercommissie³ is vastgelegd dat de rekenkamercommissie iedere gemeente qua onderzoeken elke drie jaar bedient naar rato van de financiële bijdrage over die periode. Hierdoor is het mogelijk om te schuiven met budgetten tussen jaren, waardoor de ene gemeente in het ene jaar meer onderzoek krijgt dan waar zij recht op heeft en de andere gemeente in het andere jaar. Jaarlijks houdt de rekenkamercommissie bij hoeveel onderzoek elke gemeente al heeft gehad en of

³ Artikel 10, samenwerkingsovereenkomst betreffende de gemeenschappelijke rekenkamercommissie voor de gemeenten Barneveld, Bunnik, Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Renswoude, Scherpenzeel, Woudenberg en Zeewolde.

sprake is van een overschot of tekort. Het overschot of tekort bepaalt mede de inzet van onderzoek in het volgende kalenderjaar. In het jaarverslag 2015 – dat uiterlijk 1 april 2016 verschijnt - zullen wij verantwoording afleggen over de werkelijke inzet per gemeente tot en met december 2015.

Eerste helft van 2016

Gegeven de beschikbare middelen is de planning om in de eerste helft van 2016 te starten met nieuwe onderzoeken in de volgende gemeenten:

- Barneveld: Op verzoek van auditcommissie van Barneveld (vergadering van 26 november 2015) gaat de rekenkamercommissie een onderzoek doen naar de kwaliteit van de beleidsinformatie en de werkwijze van de raad.
- Nijkerk: Tijdens de vergadering van de auditcommissie van 30 november 2014 heeft de rekenkamercommissie gevraagd welk onderwerp men graag onderzocht zou willen hebben. De leden van de auditcommissie konden op dat moment niet tot een eenduidig advies komen en hebben de rekenkamercommissie daarom gevraagd een inventarisatie te maken van de mogelijkheden van onderzoek naar de volgende drie onderwerpen:
1) informatiebeveiliging & privacy van inwoners hierbij, 2) sportbeleid en 3) duurzaamheid. Hiertoe zal de rekenkamercommissie per onderwerp enkele documenten (op hoofdlijnen) bestuderen en van gedachte wisselen met een inhoudelijke ambtenaar. De inventarisatie zal leiden tot een beknopt document voor de auditcommissie met mogelijke insteken voor rekenkameronderzoeken. De rekenkamercommissie zal de auditcommissie op basis hiervan vragen welk onderwerp de voorkeur heeft. Daarna zal de rekenkamercommissie besluiten welk onderwerp zij gaat onderzoeken.
- Woudenberg: Tijdens de vergadering van de auditcommissie van 23 september 2015 heeft men aangegeven een onderzoek te willen naar de gemeentelijke dienstverlening en communicatie. Tijdens de volgende vergadering van de auditcommissie op 27 januari 2016 zal besproken worden wat men precies onderzocht wil hebben.
- Zeewolde: In het najaar van 2015 heeft de Algemene Rekenkamer de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand gevraagd om samen onderzoek te doen naar de gevolgen van de drie decentralisaties in de praktijk in Zeewolde. In november en december 2015 hebben de rekenkamercommissie en de Algemene Rekenkamer hierover oriënterende gesprekken gevoerd met de gemeentesecretaris, inhoudelijke ambtelijke ambtenaren, de wethouder en enkele raadsleden om te bepalen of een dergelijk onderzoek op dit moment een meerwaarde heeft. Begin 2016 zal de rekenkamercommissie bepalen of een onderzoek over de drie decentralisaties in Zeewolde uitgevoerd zal worden en zo ja, wanneer. Mocht besloten worden om geen onderzoek te doen naar de drie decentralisaties, dan zal de rekenkamercommissie in overleg met een afvaardiging van de gemeenteraad een ander onderwerp kiezen voor onderzoek in 2016.

Tweede helft van 2016

In de tweede helft van 2016 is er ruimte om te starten met nieuwe onderzoeken in de gemeenten Barneveld, Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Renswoude en Scherpenzeel:

- Op verzoek van de auditcommissie van Barneveld (vergadering van 26 november 2015) gaat de rekenkamercommissie in de tweede helft van 2016 een onderzoek doen naar risicomanagement bij de drie decentralisaties.
- De onderzoeksonderwerpen voor de gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Renswoude en Scherpenzeel moeten nog bepaald worden. In het voorjaar van 2016 zal de rekenkamercommissie hiervoor onderwerpen inventariseren bij de betreffende raden.

Voor de gemeente Bunnik is er onvoldoende budget beschikbaar voor een nieuw onderzoek in 2016 (naast het doorwerkingsonderzoek naar regionale samenwerking).

Nieuwe onderzoeken 2016	Gemeenten
Start eerste helft 2016	
- Kwaliteit van beleidsinformatie en de werkwijze van de raad	Barneveld
- Nog kiezen uit één van de volgende onderwerpen: 1) informatiebeveiliging & privacy van inwoners hierbij; 2) sportbeleid of 3) duurzaamheid.	Nijkerk
- Gemeentelijke dienstverlening en communicatie	Woudenberg
- De drie decentralisaties of een andere nog te bepalen onderwerp	Zeevolde
Start (voorbereiding) tweede helft 2016	
- Risicomanagement bij de drie decentralisaties	Barneveld
- Onderwerp nog bepalen	Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Renswoude en Scherpenzeel

4. Overige activiteiten

4.1 Communicatie

Verantwoordingsinformatie

In 2016 zal de rekenkamercommissie de volgende documenten publiceren die bijdragen aan het afleggen van verantwoording:

- dit jaarplan;
- het jaarverslag 2015;
- per onderzoek een onderzoeksrapport.

De verantwoordingsinformatie is openbaar en toegankelijk voor zowel de gemeenteraden als voor de burgers en organisaties in de negen deelnemende gemeenten.

Bekendheid

De rekenkamercommissie wil bekendheid geven aan haar bestaan, werkwijze en activiteiten. De communicatie van de rekenkamercommissie richt zich hierbij zowel op de gemeentelijke instanties (de gemeenteraden, de colleges en ambtelijke organisaties) als de burgers en organisaties uit de negen betrokken gemeenten. In 2016 zal de rekenkamercommissie hiertoe gebruik maken van de volgende communicatiemiddelen:

- de website: www.rkvalleienveluwerand.nl;
- jaarlijkse nieuwsbrief voor de raden, colleges en gemeentelijke organisaties (medio september);
- persberichten voor alle lokale media bij de start en afronding van onderzoeksactiviteiten;
- het toelichten van de onderzoeksrapporten in openbare vergaderingen van de raadscommissies van de betreffende gemeenten;
- de gemeentegidsen en incidenteel de gemeentelijke pagina's in de plaatselijke weekbladen.

4.2 Volgen ontwikkelingen

Landelijke ontwikkelingen

De secretarissen volgen de landelijke ontwikkelingen op het gebied van rekenkamers en rekenkameronderzoek. Dit doen zij door:

- contact te onderhouden met andere (samenwerkende) rekenkamercommissies;
- selectief deel te nemen aan het periodieke overleg van de Kring van Secretarissen van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies;
- selectief deel te nemen aan voorkomende trainingen, workshops e.d.;
- vakliteratuur te volgen.

Ontwikkelingen bij de negen deelnemende gemeenten

Naast de werkzaamheden in het kader van een specifiek onderzoek, nemen de leden van de rekenkamercommissie jaarlijks deel aan vergaderingen van auditcommissies en/of andere raadscommissies. Ook volgen zij het reilen en zeilen van de gemeenten door bijvoorbeeld het kijken naar de begrotingen en jaarrekeningen en het volgen van agenda's van de gemeenteraden. Hiertoe zijn de gemeenten verdeeld over de leden van de rekenkamercommissie.

5. Begroting

Voor de kosten van de rekenkamercommissie zijn afspraken vastgelegd in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst⁴ die op 1 januari 2014 ingegaan is. Op basis hiervan gelden voor 2016 de volgende bedragen:

- De bijdrage per gemeente bedraagt € 1,0206 per inwoner.
- De voorzitter en de leden ontvangen een bruto urenvergoeding van € 51,- per daadwerkelijk ingezet uur en een reiskostenvergoeding van € 0,19 per km.
- De voorzitter ontvangt daarnaast nog een vaste jaarlijkse vergoeding van € 1020,-.

De rekenkamercommissie is binnen bovengenoemde voorwaarden vrij om het budget te besteden. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst geldt een streven om minimaal 70% van het budget in te zetten voor onderzoek. Bedragen mogen overgeheveld worden naar een volgend jaar (tot een maximum van de helft van het jaarbudget). Tabel 1 en tabel 2 tonen achtereenvolgens de begrote inkomsten en uitgaven voor 2016.

Tabel 1 Begroting inkomsten 2016

Gemeente	Aantal inwoners Prognose 2016	Bijdrage 2016 Per inwoner €1,0206
Barneveld	54.750	€ 55.878
Bunnik	14.763	€ 15.067
Bunschoten	20.750	€ 21.177
Leusden	29.205	€ 29.807
Nijkerk	41.100	€ 41.947
Renswoude	5.025	€ 5.129
Scherpenzeel	9.600	€ 9.798
Woudenberg	12.570	€ 12.829
Zeewolde	21.894	€ 22.345
Totaal	209.657	€ 213.976

Tabel 2 Begroting uitgaven 2016

Kostensoort	Bedrag
• Twee secretaris/onderzoekers (salaris, sociale lasten en 50% opslag)	€ 150.000
• Overige onderzoekskosten (leden, voorzitter, externe inhuur en reiskosten voor onderzoek)	€ 48.318
• Vaste vergoeding voorzitter	€ 1.020
• Vergaderkosten (rekenkamercommissie, auditcommissies, afstemmingsoverleggen, gesprekken bij gemeenten, e.d.) (voornamelijk over onderzoek)	€ 6.188
• Overig (verzekeringen, website, representatie, drukwerk, abonnementen, reiskosten, etc.)	€ 8.450
Totaal	€ 213.976

⁴ In de samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat de gemeentelijke bijdrage per inwoner, de uurvergoeding van de leden en de voorzitter en de vaste jaarlijkse vergoeding van de voorzitter vanaf 1 januari 2015 jaarlijks geïndexeerd zullen worden op basis van de prijsmutatie Bruto Binnenlands Product (pBBP) volgens de meicirculaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken van het voorafgaande jaar.

Net als andere jaren zullen de gemaakte onderzoekskosten (deel salaris secretarissen, onderzoeksuren leden, kosten inhuur derden voor onderzoek) ook in 2016 verdeeld worden over de negen gemeenten naar daadwerkelijke inzet aan onderzoek in een gemeente. De gemaakte niet-onderzoekskosten (deel salaris secretarissen, vergaderuren en overige kosten) worden verdeeld naar rato van de bijdrage. Per jaar wordt in het jaarverslag verantwoording afgelegd over de werkelijke kosten per gemeente.

Bijlage 1 Nevenactiviteiten leden rekenkamercommissie

Deze bijlage bevat een overzicht van de beroepsmatige en nevenactiviteiten van de voorzitter en de leden van de rekenkamercommissie – naast de activiteiten die zij verrichten voor de rekenkamercommissie.

Overzicht van beroepsmatige en nevenactiviteiten		
Naam	Functies	Bezoldigd
J.P.P. van Dort (voorzitter)	Directeur Van Dort Organisatieadviseurs BV te Nieuwegein	Ja
	Voorzitter Raad van Toezicht SWK groep te Berkel en Rodenrijs	Ja
	Voorzitter Raad van commissarissen van de Woningcorporatie De Kernen te Hedel	Ja
	Voorzitter Raad van commissarissen van de Woningcorporatie Arcade te Naaldwijk	Ja
M.G. Visser (lid)	Directeur Maatschappelijke Ontwikkeling (wnd.) bij de gemeente Gouda	Ja
R. Kamphues (lid)	Directeur van Adviesbureau Kamphues te Katwijk	Ja
J.G.W. Scheltinga (lid)	Manager Service & Control bij de Stichting Bodemsanering NS te Utrecht	Ja
	Raadslid gemeente Utrechtse Heuvelrug	Ja
	Lid ledenraad Rabobank Utrechtse Heuvelrug	Ja
	Lid redactie Financiële Verhoudingen Overheden (Kluwer) te Alphen aan de Rijn	Ja
F.T. van de Vlierd (lid)	Strategisch financieel adviseur bij de Gemeente Veenendaal	Ja
	extern lid rekenkamercommissie gemeente Utrechtse Heuvelrug	Ja